

УДК 631.1

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ РОБОТИ ТРАНСПОРТНОГО ПАРКУ

Ряднова П.Є.

(Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка)

Важливим видом транспортних засобів у сільському господарстві є вантажні автомобілі. Аналіз використання транспорту сприяє своєчасному та якісному проведенню сільськогосподарських робіт, підвищенню продуктивності праці та зниженню собівартості продукції.

Автомобілі беруть участь у вантажообігу всіх галузей народного господарства, забезпечуючи доставку всіх видів сировини, матеріалів, товарів і обладнання на території України та за її межами. Одним з головних вимог до роботи транспорту є своєчасна і якісна доставка вантажів. Це можливо при постійному управлінні та вдосконаленні виробничих процесів та впровадження в організацію роботи підприємств автомобільного транспорту сучасних методів управління та аналіз прийнятих рішень.

У сільському господарстві працює велика кількість видів та марок транспортних засобів. Виникає необхідність проаналізувати забезпеченість господарства транспортними, навантажувальними та розвантажувальними засобами, показати відповідність транспортного парку конкретним виробничим умовам, рівню спеціалізації виробництва.

Особливу увагу слід звернути на ті транспортні засоби, що виконують технологічні перевезення: доставку на поле і внесення органічних та мінеральних добрив, розчинів отрутохімкатів, обслуговування посівних агрегатів, доставку і роздавання кормів тваринам та ін. Спеціалізовані транспортні засоби для таких перевезень мають особливості в конструкції кузова і обладнанні робочими органами для виконання технологічних операцій.

Необхідно визначити, які транспортні засоби використовуються при перевезенні продуктів, що швидко псуються (молоко і молочні продукти, яйця, м'ясо, фрукти, овочі, та ін.), різновиди тари для перевезення цих вантажів, засобів навантаження та розвантаження.

При проведенні аналізу перевезень необхідно визначити долю дрібнопартійних вантажів, номенклатура яких у сільському господарстві достатньо різноманітна – це транспортування насіння, отрутохімкатів, мінеральних добрив на поля, перевезення овочів, фруктів, ягід з полів, садів до магазину і на переробні підприємства, доставка продуктів харчування у поле, запасних частин, паливно-мастильних матеріалів та ін.

Слід звернути увагу і на пасажирські перевезення. У відповідності з державного програмного відродження малих сіл, будівництвом там середніх и малих тваринницьких ферм, у тому числі фермерських господарств, створюється рухома робоча сила, виникає необхідність в транспортуванні людей. Як відомо,

у великих господарствах з великим рівнем спеціалізації і концентрації виробництва рухомість (мобільність) населення сіл велика.

Головним завданням пасажирського транспорту на селі є підвищення безпеки і якості обслуговування пасажирів. Одним з критеріїв якості обслуговування є витрати часу на поїздки. Підвищення швидкості та покращення якості доріг дають можливість зменшити витрати часу на поїздку або проїхати більшу відстань за той же час. Збільшення пройденого шляху може відбуватися в результаті збільшення дальності поїздок або збільшення їх числа. Ці альтернативи і можливі наслідки показані на рисунку 1, їх необхідно враховувати при проектуванні пасажирських перевезень.

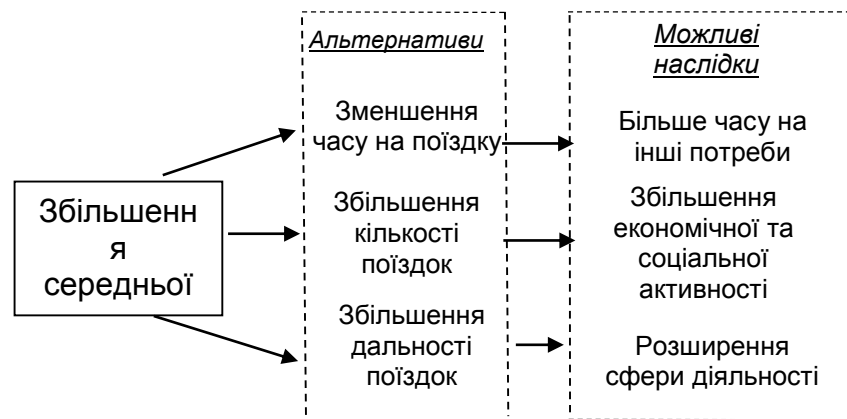

Рисунок 1 – Можливі наслідки збільшення швидкості пасажирських перевезень

Аналіз виконання плану перевезень передбачає визначення впливу зміни техніко-експлуатаційних показників використання транспортних засобів на ступінь виконання плану перевезень, а через їх значення і вплив тих факторів, які обумовлюють їх величину. До таких показників належать: коефіцієнти технічної готовності і використання транспортних засобів; коефіцієнти використання пробігу і вантажопідйомності; середня довжина їздки з вантажем і середня відстань перевезень 1 т вантажу; час навантаження і розвантаження за одну їздку.

Коефіцієнт технічної готовності K_T транспортних засобів до роботи характеризує їх технічний стан. Середнє значення цього показника по парку визначається як відношення кількості машиноднів перебування машин в працездатному стані до кількості машиноднів перебування в господарстві.

Кількість машиноднів це коли машини знаходяться в працездатному стані, визначається на підставі результатів обліку їх стану під час перебування в господарстві. Кількість машиноднів, коли машини знаходяться в господарстві, визначається як сума кожної окремо взятої марки транспортних засобів помножена на кількість днів.

Робочим машиноднем вважається день, якщо машина вийшла на лінію незалежно від тривалості перебування її в наряді. Специфіка сільськогосподарського виробництва полягає в тому, що деякі транспортні

засоби задіяні в технологічному процесі цілий рік (транспортування молока, гною; роздавання кормів та ін.) або сезон (збирання цукрових буряків, зернових, та ін.). При цьому святкові і вихідні дні є робочими, а під час негоди (дощ, сніг), з закінченням циклу польових робіт машини не виходять на лінію.

Коефіцієнт технічної готовності парку транспортних засобів характеризує роботу технічної служби транспортного підрозділу і залежить від рівня організації технічного обслуговування і ремонту, якості обслуговування, інтенсивності і умов експлуатації машин. Необхідно проаналізувати умови експлуатації транспортних засобів, виявити причини, що сприяють зниженню коефіцієнта технічної готовності і скласти план заходів для його збільшення.

Аналізуючи умови роботи і ефективність використання транспортних засобів, необхідно звернути особливу увагу на техніко-експлуатаційні показники виконання плану перевезень. Так, добре розвинута транспортна система – неодмінна передумова вирішення не тільки економічних, але і соціальних проблем у сільському господарстві.

Список літератури:

1. Транспортне забезпечення сільськогосподарського виробництва: навчальний посібник до курсового та дипломного проектування, частина 1 методика проектування транспортного забезпечення / [Тіщенко Л.М., Пастухов В.І., Зайцев А.С., Циганенко М.О. та ін.]. – Харків. : 2009. – 172с.

2. Харченко С.О. Напрямок в розробці агротехнологій блочно-варіантних систем для господарств різних технологічних рівнів / С.О. Харченко, О.І. Анікеєв, М.О. Циганенко, О.Д. Калюжний, Г.В. Рудницька, В.В. Качанов, О.М. Красноруцький, С.А. Чигрина, К.Г. Сировицький, Є.А. Гаєк // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, Вип. 156, – 2015. с. 174-179.

3. Циганенко М.О. Оптимізація процесу збирання та транспортування врожаю зернових культур з використанням бункера-накопичувача // М.О. Циганенко, К.Г. Сировицький, О.А. Романащенко // Інженерія природокористування, № 2 (10), – 2018. с. 87-93.

4. В.І. Пастухов. Довідник з машиновикористання у землеробстві / За ред. В.І. Пастухова. – Харків, «Веста», 2001. – 347 с.

5. Аникеев А.И. К вопросу повышения эффективной процесса уборки урожая путем внедрения элементов агрологистики / А.И. Аникеев, М.А. Цыганенко, К.Г. Сыровицкий, А.Р. Коваль // Motrol. Commission of Motorization and Energetics in Agriculture. Vol. 18, № 7. Polish Academy of Sciences. 2016. – 49 - 54.